

Endeligt udkast - Samlet strategi for voksne udviklingshæmmede

Indledning

Strategi for voksne udviklingshæmmede er Varde Kommunes sigtelinje for arbejdet med denne målgruppe i årene 2016-2018. Varde Kommune tilbyder botilbud, aflastning, beskæftigelse og STU (særligt tilrettelagt uddannelse) til udviklingshæmmede.

Der er forskel på, hvilket funktionsniveau voksne udviklingshæmmede har. Nogen kan bo i egen bolig, arbejde i beskæftigelsen med tilknytning til en virksomhed en eller flere dage om ugen og klare de fleste gøremål selv. Andre har behov for mere støtte i de daglige gøremål og har måske behov for at bo i botilbud. Endelig er der borgere, som har behov for støtte døgnet rundt.

Varde Kommune ønsker at levere sammenhængende tilbud til målgruppen samt at sikre gode overgange mellem forskellige tilbud og forløb.

Botilbud og støtte i eget hjem

FAKTAboks:

- Varde kommune driver botilbud i Varde, Oksbøl og Ølgod. Nedenfor ses adresser samt antal pladser for de kommunale botilbud. Udover disse findes der også i Varde Kommune private botilbud til udviklingshæmmede, bl.a. Østbækhemmet i Ølgod med 15 pladser.

Botilbud	Antal Pladser
Varde	
Svaneparken	5
Humlehaven 2	6
Humlehaven 59	6
Humlehaven 72	6
Kærhøgevej	6
Krogen 5	12
Østervang	15
Oksbøl	
Gartnervænget	4
Kirkegade	10
Ølgod	
Rosenvænget	17
Pladser i alt	87

- 59 borgere modtager socialpædagogisk støtte (§ 85) i eget hjem
- 78 udviklingshæmmede borgere bor i dag i botilbud uden for Varde Kommune
- Økonomi:

	Inden for Varde Kommune	Uden for Varde Kommune
Længerevarende botilbud	8.775.183	37.216.089
Midlertidige botilbud	38.462.545	19.865.209
Socialpædagogisk støtte	2.992.936	
Ledsageordning	983.395	23.240
Beskyttet beskæftigelse	6.907.732	5.357.651
Akt. Og samværstilbud	6.513.282	7.670.446
I alt	64.635.073	70.132.635
Samlede udgifter	134.767.708	

Varde Kommune arbejder i dag for at kunne tilbyde borgerne botilbud og støtte i egen kommune tæt på familien og det område, hvor borgere er vokset op. Omkostningerne er derfor i dag stigende indenfor kommunen, mens de er faldende udenfor kommunen.

Varde Kommune driver botilbud for voksne udviklingshæmmede i Varde, Ølgod og Oksbøl. At bo i botilbud er som at bo i eget hjem, men i tæt nærhed til andre voksne udviklingshæmmede. Varde Kommune leverer desuden støtte i eget hjem til borgere, som ikke bor i botilbud.

Botilbud

Varde Kommune ønsker at kunne tilbyde borgerne en bolig, der matcher den enkeltes behov. Der er således behov for både midlertidige boliger¹ og permanente boliger² i kommunen. Varde Kommune er i øjeblikket i gang med at revurdere behovet for og udbuddet af både midlertidige og permanente boliger. At kunne sikre, at vi har de nødvendige boliger i kommunen, kræver, at vi kontinuerligt har viden om, hvilke boliger, der vil blive efterspurgt i de kommende år. Varde Kommune har i foråret 2016 vedtaget en boligplan for specialområdet, hvori der opstilles en løsning for behovet for boliger for de kommende år.

Målsætning: Behovet for midlertidige boliger (§ 107) vurderes og boligerne etableres, evt. ved at konvertere andre boliger til § 107 tilbud.

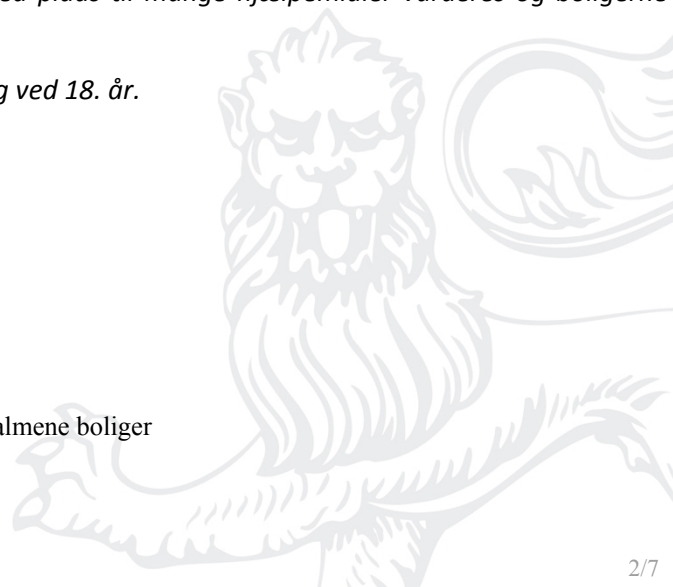
Målsætning: Behovet for permanente boliger (§ 108) med plads til mange hjælpemidler vurderes og boligerne etableres.

Målsætning: Bedre koordination for at sikre god overgang ved 18. år.

Fra hjemmestøtte til læringsforløb

¹ Efter § 107 i Lov om social service

² Efter § 108 i Lov om social service eller efter § 105 i Lov om almene boliger

Borgere, der modtager § 85 støtte, har ofte de samme målsætninger formuleret i deres handleplan. Der er derfor gode muligheder for at lave fælles læringsmiljøer for borgere, der har behov for læring inden for samme område, hvormed borgernes sociale kompetencer samtidig kan styrkes.

Målsætning: Socialpædagogisk støtte (§ 85) skal så vidt muligt gives i støttecenter i stedet for i hjemmet.

Beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud samt uddannelse

FAKTAboks:

- **Varde kommune driver beskæftigelse, aktivitets- og samværstilbud samt særligt tilrettelagt uddannelse (STU). Nedenfor ses adresser og antal pladser for de tre typer dagtilbud.**

Tilbud	Adresser	Antal pladser
Beskæftigelse	Lundvej 135 B, Varde Viaduktvej, Ølgod Energivej, Ølgod	I alt 53,5
Borgere tilknyttet til en virksomhed		I alt 28
Aktivitets- og samværstilbud	Lundvej 135 B, Varde Viaduktvej, Ølgod Energivej, Ølgod	I alt 32,5
STU Samstyrken	Lundvej 135 B	I alt 5
Varde STU-center	Svanevej 27, Gårde, Ølgod	Ikke noget fast antal pladser – i øjeblikket 33 elever.

Varde Kommune tilbyder beskæftigelse³ og aktivitets- og samværstilbud⁴ til udviklingshæmmede borgere i Varde og Ølgod. Særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU, til unge udviklingshæmmede tilbydes af Varde STU-center samt af Samstyrken. Langt de fleste voksne borgere med udviklingshæmning modtager i dag tilbud om beskæftigelse eller aktivitets- og samværstilbud hos Samstyrken. En stor del af borgerne har som en del af deres beskæftigelse tilknytning⁵ til en virksomhed, ligesom en stor del af borgerne i STU-forløb på Varde STU-center også i en periode har en praktikplads i en virksomhed.

Målsætning: Kommunale arbejdspladser skal gå foran i etablering af praktikpladser for både beskæftigelse og STU samt i etablering af fleks- og skånejob.

Målsætning: Koordinering på tværs af tilbud i forhold til kontakt til virksomheder.

Målsætning: Fortsat fokus på overgange mellem aktørerne på området fx mellem unge- og voksenområdet, både på myndighed- og udførerområdet.

Fra beskyttet til støttet beskæftigelse

³ Efter § 103 i Lov om social service

⁴ Efter § 104 i Lov om social service

⁵ Job i offentlige og private virksomheder for udviklingshæmmede borgere varierer fra få timer til en del timer om ugen måske fordelt på 2-3 dage. Borgernes praktikplads er i udgangspunktet permanent, men der sker en løbende evaluering, så arbejdsopgaver, antal timer mv. løbende tilpasses borgerens og virksomhedens behov og ressourcer.

Den primære opgave i beskæftigelsen er, at borgernes kompetencer udvikles, så de får mulighed for at blive tilknyttet til private eller offentlige virksomheder som del af deres beskæftigelsestilbud. Langt de fleste borgere vil have stor glæde af at være tilknyttet en privat eller offentlig arbejdsplads en eller flere dage om ugen. Varde Kommune skal blive endnu bedre til at informere virksomheder om fordelene ved at have udviklingshæmmede i praktik.

Målsætning: *Så mange som muligt får tilknytning til arbejdsmarkedet som del af deres beskæftigelse.*

Målsætning: *Forbedret kommunikation til private og offentlige virksomheder om fordele ved at have en borger tilknyttet til en virksomhed.*

Aktivitets- og samværstilbud

Aktivitets- og samværstilbud tilrettelægges efter den enkeltes behov og ressourcer. Ved at skabe en større grad af specialisering vil det være muligt at tilrettelægge tilbuddet mere efter individuelle behov. Tilbuddet arbejder med læringsmiljøer, som udvikler borgernes kommunikative, motoriske, sociale og personlige kompetencer og færdigheder og har stor betydning for udvikling og fastholdelse af relationer og fællesskaber for borgerne.

Målsætning: *Skabe en større grad af specialisering, så tilbuddet bliver endnu mere individuelt tilrettelagt.*

Målsætning: *Fortsat fokus på udvikling og fastholdelse af relationer og fællesskaber for borgerne.*

STU

Unge udviklingshæmmede har ret til en treårig særligt tilrettelagt ungdomsuddannelse, STU. De fleste unge modtager deres STU ved Varde STU-center, men de mest fysiske handicappede tilbydes STU hos Samstyrken. Samstyrkens lokaler på Skovlunden er egnede til denne målgruppe og borgerne vil desuden efterfølgende få tilbudt aktivitets- og samværstilbud på Skovlunden. Det giver derfor god mening, at borgerne lærer Samstyrken og personalet at kende, således at Samstyrkens rammer bliver trygge og velkendte.

STU-eleverne på Varde STU-center kommer så vidt muligt i praktik i en virksomhed som en del af deres STU. Desuden ønsker Varde STU-center at undersøge muligheden for at etablere boliger i tilknytning til centeret, således at de elever, der har behov for det, kan tilbydes botræning som en del af deres STU.

Målsætning: *Så mange som muligt får tilknytning til arbejdsmarkedet som del af deres STU.*

Målsætning: *Undersøgelse af mulighed for et etablere boliger i forbindelse med Varde STU-center⁶, så borgere i STU kan tilbydes botræning.*

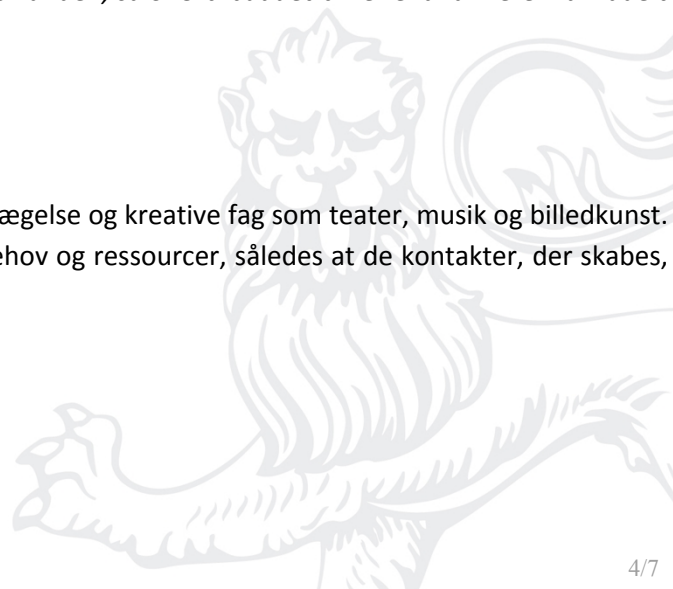
Målsætning: *Skabe en større grad af specialisering på Skovlunden, så STU-tilbuddet bliver endnu mere individuelt tilrettelagt.*

Fritid, idræt og kultur

Fritidsliv kan indeholde mange elementer bl.a. idræt, bevægelse og kreative fag som teater, musik og billedkunst. Der tages udgangspunkt i den enkelte borgers ønsker, behov og ressourcer, således at de kontakter, der skabes, er skræddersyet til de enkelte borgere.

---

⁶ Ved udnyttelse af den ledige plads på skolen i Gårde.

Der er i dag fokus på inklusion af borgere med særlige behov. Inklusion i det eksisterende fritidsliv er meget berigende for nogen, mens det vil være det modsatte for andre. Vi skal derfor have fokus både på inklusion i det eksisterende og på tilbud særligt målrettet udviklingshæmmede. Derudover skal vi være opmærksomme på, at inklusion i det eksisterende ikke kun er, at man fx spiller med på håndboldholdet. Man kan også være integreret i klubben ved fx at påtage sig forskellige praktiske opgaver, som kan være med til at gøre en forskel for foreningen.

Målsætning: Samarbejde med de aktører, der allerede er på området. Det kan fx være de lokale sportsklubber⁷, teaterforeninger, aftenskoler, ungdomsskolen og efterskoler.

Målsætning: Fokus på at skabe relationer og samvær for borgerne, både i eget regi men også ved at bruge de muligheder, som lokalsamfundene byder på fx sportsuger, dyrskue, fællesspisning i landsbyen mv., således at vores borgere bliver en naturlig del af disse aktiviteter.

Målsætning: Bedre udnyttelse af kommunens faciliteter fuldt ud. Samt muligheden for at låne andres faciliteter, hvor det kunne være en mulighed at låne faciliteterne og lave egne hold, mens nogen af klubbens medlemmer "underviser" vores borgere.

Aflastning

Voksne udviklingshæmmede har mulighed for at komme i aflastning. Varde Kommune driver aflastning flere steder i kommunen og aflastningen tilrettelægges så den så vidt muligt er tilpasset den enkeltes ønsker, behov, ressourcer og evner. Der sammensættes således aflastningsperioder, hvor indholdet er tilpasset den konkrete målgruppe. Under aflastningsophold følger borgerne deres vante dagtilbud, når disse er åbne. Aflastningen lægger desuden vægt på, at et ophold styrker borgerens selvstændighed og aktiviteterne er således målrettet at udvikle borgerens færdigheder.

Målsætning: Et aflastningsophold skal være udviklende og positivt for brugerne. Der skal skabes mulighed for dannelse af relationer og tilbydes målrettede oplevelser, således at selvstændigheden styrkes og de sociale kompetencer udvikles og opbygges.

Målsætning: At skabe et frirum for familien, således at den får større overskud i hverdagen. At give familien mulighed for opretholdelse af netværk, deltagelse i opgaver og interesser udenfor hjemmet og få mere tid til eventuelle søskende.

Forebyggelse og tidlig indsats

Voksne udviklingshæmmede har en forhøjet risiko for livsstilssygdomme og kan have brug for lidt ekstra hjælp til at deltage i tilbud på fx sundhedsområdet og i idrætstilbud. I forbindelse med forebyggelse af livsstilssygdomme er det vigtigt med fokus på det brede sundhedsperspektiv, dvs. ikke blot på fraværet af sygdom, men også på borgernes velvære og livskvalitet.

Varde Kommune ønsker at have fokus på god information til de pårørende samt at støtte de pårørende i at etablere netværk.

Målsætning: Ekstra opsøgende indsats i forhold til forebyggelse af bl.a. livsstilssygdomme, evt. ved uddannelse af livsstilskonsulent.

---

⁷ For alle idrætsforeninger gælder det, at de har mulighed for gratis at få hjælp fra DHIF til, hvordan man åbner klubben for borgere med særlige behov.

Målsætning: Flere borgere tilknyttes idrætstilbud, enten ved inklusion i lokale tilbud eller i tilbud oprettet til målgruppen.

Målsætning: Bedre information til pårørende.

Målsætning: Facilitere netværksdannelse for pårørende.

Sociale relationer

Sociale relationer er med til at skabe livskvalitet, oplevelser og forebygge ensomhed. Voksne udviklingshæmmede har som alle andre behov for at have gode ikke-betalte relationer, dvs. relationer til familie, venner, frivillige, andre udviklingshæmmede og andre uden for personalegruppen.

Borgere, der ikke bor i botilbud men modtager socialpædagogisk støtte (§ 85), kan i særlig grad have behov for støtte til at skabe relationer til andre.

Borgerne har ofte behov for støtte i at etablere og bevare sociale relationer, og støtten skal tage udgangspunkt i borgerens individuelle behov, ønsker og interesser.

Brugen af sociale medier kan ligeledes være en støtte for udviklingshæmmede borgere i at skabe og fastholde sociale relationer.

Målsætning: Flere borgere med kontakt til frivillige.

Målsætning: Større fokus på peer-to-peer relationer to eller flere borgere imellem ud fra borgernes interessefællesskaber.

Målsætning: Bedre brug af sociale medier, som kan bidrage til socialt samvær trods fysiske afstande.

Velfærdsteknologi

Faktaboks:

- Velfærdsteknologi er smarte hjælpemidler, som kan hjælpe os med at få mere kvalitet og tryghed i hverdagen. Det kan fx være vores iPad, som kan hjælpe os med at kommunikere, give os instruktion i fx madlavning og rengøring, guide os når vi transporter os mv. Men det kan også være spiserobotten, som giver en borger mulighed for selv at kunne spise, selvom borgeren ikke fysisk har færdighederne eller sensoren i gulvet, der adviserer medarbejderne, hvis vi falder ud af sengen om natten og ikke selv kan komme tilbage igen.

Velfærdsteknologi skal sikre voksne udviklingshæmmede muligheder for at føre et liv på lige fod med andre borgere. Velfærdsteknologien skal bidrage til mere kvalitet i hverdagen for udviklingshæmmede ved at give støtte til mestring (fysisk, kognitivt og socialt), at understøtte i forhold til sundhed og forebyggelse, at skabe tryghed og forudsigelighed i hverdagen, at forbedre muligheder for kommunikation mellem fagpersoner, pårørende og udviklingshæmmede, at bidrage til at skabe sociale netværk samt at udvikle og fastholde et godt arbejdsmiljø for de ansatte i Varde Kommune.

Målsætning: Fortsat fokus på udnyttelse af velfærdsteknologi til at skabe mere kvalitet i hverdagen for udviklingshæmmede.

Målsætning: Kompetenceudvikling af vores medarbejdere, således at medarbejderne er klar til at håndtere teknologien og så medarbejderne har viden om hvad der er af muligheder, så de kan støtte borgerne.

Målsætning: Involvering og motivation af pårørende og netværk i implementering af velfærdsteknologi.

